

چرا توصیه اسرائیل و عربستان به ترامپ، عدم لغو برجام است؟

ترامپ در اجلاس سالانه کمیته روابط عمومی آمریکا و اسرائیل «آپیک» در دوم فروردین 95 شرکت کرده بود، او در آن اجلاس گفته بود که اولویت نخست کاری‌اش پس از پیروزی در انتخابات ریاست جمهوری، لغو توافق هسته‌ای ایران خواهد بود.

به گزارش آران نیوز: ترامپ با برجام چه خواهد کرد؟ این احتمالا یکی از مهم‌ترین و پرتکرارترین سولاتی است که پس از پیروزی ترامپ در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا، در داخل ایران مطرح شده است.

در اهمیت بالای این سوال همین بس که از قضا در سطح بین‌المللی نیز، ضرورت پاسخ به آن از یک سو و بیان هشدارها و توصیه‌ها به ترامپ مبنی بر انجام رفتار درست در قبال برجام از سوی دیگر، طی این روزها به خوبی خود را نمایان ساخته است. اوباما خود را موظف می‌داند تا با صراحت نظرش را در خصوص الزاماتی که ترامپ باید در قبال برجام رعایت کند، بیان نماید.

حتی رسانه‌های مطرح جهان هم اگر بنا باشد از اوباما و یا حتی ترامپ چند سوال محدود بپرسند، پرسش از برجام به احتمال بسیار زیاد، در فهرست سولات قرار خواهد داشت؛ کما این‌که برخی رسانه‌ها دقیقا در مصاحبه با اوباما، این‌گونه عمل کردند.

ترامپ رئیس جمهور آمریکاست و می‌تواند با برجام رفتارهای متفاوتی داشته باشد. این البته روی کاغذ است! در عمل، او گزینه‌ای را نخواهد گزید که بیشترین منافع را برای دولتش رقم بزند. ساختار تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری آمریکا، سعی خواهد کرد تا او را در این مسیر، یاری و محدود نماید. اگر ترامپ رئیس جمهور، ترامپی باشد که در اجلاس سالانه کمیته روابط عمومی آمریکا و اسرائیل «آپیک» در دوم فروردین 95 شرکت کرده بود، باید برجام را لغو کند و تمام.

او در آن اجلاس گفته بود که اولویت نخست کاری‌اش پس از پیروزی در انتخابات ریاست جمهوری، لغو توافق هسته‌ای ایران خواهد بود. اما آیا این ترامپ، همان ترامپ روزهای رقابت با هیلاری کلینتون است؟ پاسخ به این سوال برای کارشناسان برجسته مطالعات آمریکا، همراه با احتمالات و عدم قطعیت است، چه رسد به نگارنده این سطور که حوزه مطالعاتی‌اش، آمریکا نیست. اما با این وجود، می‌توان مبتنی بر مولفه‌هایی چون سود و زیان، پیش‌بینی‌پذیری و نسبتش با نظم و بی‌نظمی و نسبتش با ابهام، به گزاره‌هایی رسید؛ گزاره‌هایی که در اظهارات ترکی الفیصل و احتمالا نتانیاهو هم مستتر بود.

ترکی الفیصل رئیس اسبق دستگاه اطلاعاتی عربستان به‌تازگی در اندیشکده دولت‌های عربی خلیج [فارس] در واشنگتن گفته است: «تصور نمی‌کنم نیازی باشد ترامپ برجام را لغو کند؛ اگر توافق هسته‌ای را لغو کند، پیامدهایی در پی خواهد داشت.»

شبهه خبری بلومبرگ هم از قول برخی منابع خبری آشکار کرده که نتانیاهو قرار است در دیدار آتی با ترامپ از او بخواهد به جای تلاش برای ابطال برجام، رویکردهای سخت‌گیرانه‌تر علیه ایران را در دستور کار قرار دهد. البته صحت این خبر محل تردید است اما به صورت تحلیلی می‌توان به احتمالا بالای صحت آن پی برد.

ترکی الفیصل و نتانیاهو هر دو پیش از این با صراحت مخالفت خود را با برجام اعلام کرده بودند. فارغ از این‌که آن موضع گذشته این دو، بیان‌گر نیات واقعی‌شان بوده یا نه، اکنون سوال اصلی این است که چرا نتانیاهو و به صورت مشخص‌تر، چرا ترکی الفیصل خواستار عدم لغو برجام شده‌اند؟ پیامدهای لغو برجام که مسئول اسبق دستگاه اطلاعاتی عربستان از آن یاد کرده، چیست که باعث می‌شود او به ترامپ پیشنهاد دهد که گزینه لغو را انتخاب نکند؟

فارغ از این‌که برجام چه منافع راهبردی کلانی را در اختیار غرب قرار داده، به نظر می‌رسد لغو برجام یا اتخاذ رویکردی ساختارشکنانه که موجب شود ایران دیگر به برجام متعهد نباشد، بیشتر از هر چیزی ایران را تهاجمی خواهد ساخت. آمریکا و متحدانش، به خصوص دولت‌های اروپایی که طرف مذاکره تهران در سال‌های ابتدایی طرح پرونده هسته‌ای ایران بودند، به خوبی به یاد دارند که چگونه با فشارها و عدم پای‌بندی به برخی تعهدات در قبال پذیرش دواطلبانه تعلیق غنی‌سازی از سوی ایران در سال 82، زمینه را برای رفع تعلیق در سال 84 فراهم ساختند؛ اقدامی که آشکارا منجر به سرعت‌بخشی به پیشرفت‌های هسته‌ای ایران شد و در نهایت زمینه را برای غنی‌سازی 20 درصد مهیا کرد.

به نظر می‌رسد ترکی الفیصل خیلی زود فهمیده که آن‌چه در سال 84 رخ داد، می‌تواند اکنون و با لغو برجام از سوی ترامپ، دوباره و این بار احتمالا با شدت بیشتری و البته با احتساب زمان بازیابی هسته‌ای، تکرار شود. برخی مولفه‌های دیگر از جمله قدرت منطقه‌ای رو به افزایش ایران در شرایط کنونی، هم‌سویی راهبردی با روسیه، عدم قطعیت ناشی از انتخابات ریاست جمهوری در بهار 96، افزایش قدرت مانور و ابتکار عمل رهبری ایران به دلیل عهدشکنی ساختاری طرف مقابل و ... از جمله مواردی خواهند بود که می‌تواند در رفتار احتمالی ایران پس از لغو برجام از سوی ترامپ، موثر واقع شوند. همه این موارد باعث می‌شود تا ترکی الفیصل، یک نظم مستقر به ظاهر نامطلوب (نامطلوب در صورت پذیرش مواضع اعلانی عربستان در قبال برجام) را بر یک بی‌نظمی ناشی از لغو برجام که موجب افزایش ابهام‌ها و عدم قطعیت‌ها خواهد شد، ترجیح دهد. همین موارد برای نتانیاهو هم صادق است. لذا منطق پیشنهادات ترکی الفیصل و نتانیاهو (اگر خبر بلومبرگ صحت داشته باشد) به ترامپ مبنی بر عدم لغو برجام، مبتنی است بر جلوگیری از رفتار هجومی و ابهام‌آلود ایران در فضای پس از لغو. در درون این پیشنهادات، البته حس کسب دستاوردهایی از برجام برای عربستان و رژیم صهیونیستی نهفته است؛ دستاوردهای نسبی که

نباید به این راحتی از میان بروند!

اگرچه رفتارهای آتی ترامپ اکنون به یک معما تبدیل شده، اما برخی نشانه‌ها بیانگر آن است که او هم به این منطق خواهد رسید و به آن وفادار خواهد ماند. او هم احتمالا نظم مستقر قابل پیش‌بینی را بر بی‌نظمی ابهام‌آلود، ترجیح خواهد داد. الله اعلم.

سعید ساسانیان

پایگاه رصد